

~~~~~  
اوچنڄي سنه  
~~~~~

ترجھه صرف ونحو

دردست طبع

(برنجی سنه)	ترجہ صرف ونحو
(ایکہنجی سنه)	ترجہ صرف ونحو
(برنجی سنه ایچون)	تمرینار
(ایکہنجی سنه ایچون)	تمرینار
(اوچنجی سنه ایچون)	تمرینار
	کوچوک لغت

اوچنچى سنه

ترتيب صرف و اخراجات

اعدادى مکتبلرينک برنجى سنه سنده تدریس ایدلک اوزره ترتیب اولمیشدر

محرری

حسین جاہد

مرجان مکتب اعدادى ملکىسى مدیرى

۱۰ مارت ، ۳۲۴ تاریخ و ۱ نومرولى رخصتنامه یی حاضردر

درسعادت — مطبعة احمد احسان

تركيب صرف و نحو

نمذنی .

۱- برلسانی طوغری سویله یوب یازمنی صرف ونحو
قلری اوکره تیر .

فن صرف کله لر ی آری آری نظر اعتباره آله رق بونلرک
صورت و هیئتته عائد قواعدی ایضاح ایدر . فن نحو ایسه
کله لرک افاده مرام ایچون بر لر یله صور ترکیب واختلاطلری
وکلامده ایفا ایتدکلری وظائفی شرح ایلر .

کله لر افاده مرام ایچون قوللانلینی و افاده مرام آنجق کله لر ی
سراج و ترکیب ایله کلام تشکیل ایتک سایه سنده قابل اولدینی جهته
رکله یی جمله داخلمده ایفا ایتدیکی وظیفه دن تجرید ایده رک باشلی
اشنه مطالعه ایتک یعنی فن صرفی فن نخودن آیرمق تسهیل تعلیم ایچون
ختیار ایدلش بر امر اعتباریدر . بز هرایکی فنه عائد قواعددن مجتمعا
ع ایتکی مناسب کوردک .

۲- لسانک عناصر مرکبه سی کله لر در . کله لر بر طاقم
واعد مخصوصه یه کوره ترکیب اولنه رق افاده مرام ایدیلیر .
قط کله لرده بسیط دکلدر . بونلرده هجالدن ترکیب ایدر لر .

۳- هجا ، بر یاخود هپ بردن تلفظ اولنان بر قاج حرفدر .

۴- حرفلر بر کیفیت مخصوصه ایله بوغازک ، دوداقلرک ،
بلک ، دیشلرک ، داماغک مخرج معیندن چیقان سسلر یعنی

۱- صرف ونحو قلری نه یه یارادر ؟ ۲- برلسان نه دن ترکیب ایدر ؟
— هجا نه در ؟ ۴- حرف نه یه دیر لر ؟

اصوات مقطعه وبونلره مقابل اولمق اوزره قبول ایدلمش
اشارتله ، رسملدر .

ترجیهده اوتوز بر حرف واردر :

ا ، ب ، پ ، ت ، ث ، ج ، چ ، ح ، خ ، د ، ذ ، ر ،
ز ، ژ ، س ، ش ، ص ، ض ، ط ، ظ ، ع ، غ ، ف ، ق ،
ک ، ل ، م ، ن ، و ، ه ، ی . **صامت** **صادی**

۵ — حرفلرک بر قسمی صامتدر ، بر قسمی ده صامتدر .

صامتله آغیزدن چیقمق ایچون مطلقا صائت دنیلن حرفلردن
برینک معاونته محتاج اولورلر ؛ بونلردن بریله ترکیب ایدهرک
تلفظ ایدیلیرلر . ایشته بوخاصه لرندن طولانی شو یاردیمچی
حرفلره « صائت » دنیلمشدر .

۶ — صوائت شونلدر :

ا ، و ، ه ، ی .

بونلر صوامتدن بریله ترکیب ایدهرک اوئی بر کیفیت مخصوصه
ایله قولاغمزله ایصال ایدرلر . بناءً علیه صامت ایله صائت
بر برلرندن آیری شیلر اولمقله برابر حقیقتهده غیر قابل تفریقدر .
بز بونلری بر امر اعتباری اوله رق یکدیگرندن تجرید ایدهرز .

قارشیمزده کی بر آدمک سویله یکی لاقیردی قولاغمزله کله بیلیمک
ایچون صامتله صائتلرک امتزاج ایدهرک هجا تشکیل ایتمه سی نصل
لازمه دن ایسه بومرکب سسه دلالت ایتک اوزره قبول ایتدیکنم رسم
خطدهده صامت ایله صائت برلکده بولمق یعنی هر صامتک شکلنی
متعاقب کندیسنک تلفظنه آلت اولان صائتی کوستره جک بر رسمده
بولندیرمق لازمدرکه حقیقت حاله موافق بر اصول املا قبول ایدلمش
اولسون .

۵ — حرفلر قاچ قسمدر ونه در ؟ ۶ — صوائت هاکیلریدر ، وظیفه لری نه در ؟

بر نوع صائت بولنسه ایدی رسم خطده صامت ایله صائتی تفریق ایتکه پک محل کورلیه بیلیردی . حرفلر تلفظده برلشدکاری کبی یازیده ده برلشه بیلیردی . فقط عینی صائت مختلف صامتلرله برلشه بیلدیکندن صامتک هانکی صائتله ترکیب ایتدیکنی کوسترمک ، آ کلاتمق ، تعبیر دیکرله ، صامتک نصل اوقونه جغنی بیلدیرمک ایچون صائته ده برشکل مخصوص ویرمک ضروریدر .

السنه موجوده نك پک چوغنده بو اصول املا قبول ایدیلهرک هر صامتی متعاقب کنديسنك تلفظنه مدار اولان صائتك شکلی ده تحریر ایدلک مجبوری برکیفیت عد اولمشدر . فقط بعضی لسانلرده ، ازجمله ترکیه ده بوجبوریت هنوز قطعی برشکل ویرله مشدر .

هالردن صائتلرک خذفی اختصاره خدمت ایتک اعتباریله فائده بخش اولدینی انکار اولنه مازسه ده تحصیل ویردیکی کوچلک ، املایه ویردیکی قاریشقلق پیش تأمله آلنیرسه بو کوچوک فائده یی سهولته تعمیم معارف کبی ده اعلوی بر مقصد ومنفعت اغورنده اهل ایتک هر حالده خیرلی اوله جغنده تردد ایدیله من . اصلاح املا یی هر مجاده بر صائت بولندیرمق طرز طبیعی ومنطقی سنک غیری بروادیده آرامه یی عبث بولدیغمن جهتله کتابزده اصلاح املا یه عائد قواعد در میانندن صرف نظر ایدلش و اصول منطقینک قبوله قدر موجود ترددک دوامی طبیعی بولمشدر . کتابزده بر برینه توافق ایتمز صورتده کوریله بیله جک املا لر سقیم بر اعتیادک نتیجه ضروریه سیدر .

۷- «ا» حرفی صائت وظیفه سنی کوردیکی زمان کله نك دائما اورته سنده یا خود صوکنده بولنور . کله لرك باشنده «ا» صامتی «ا» صائتی ایله برلشیرسه «آ» شکلی آلیر : آرمود ، آیوا ، الخ . کبی .

«ا» صامتی ترکیه یا خود ترکیه لشمش کله لرك اورته سنده ویانهایتنده هیچ بر زمان «ه» صائتی ایله برلشمنز . کله لرك

اولندہ بوصائت ایله برلشیرسه صائتی یازمیورز : الما ، اکمک ، الخ . کبی .

بوتقدیرده التباسی دفع ایچون «ا» ک اوزرینه همزه وضعی توصیه ایدلش وفی الحقیقه ألما ، اُکمک طرزنده یازیلان کله لرك قرائتنده ترده محل قلبیه جنی آشکار بولمشد .

۸ — صامت اولان الفه عربلر همزه نامنی ویریورلر . کلمه نك اولندہ بونك شکلی صائتدن فرقسزدر . فقط کلمه نك اورتہ سندہ ونهایتندہ «ء» شکلی آلیر ، املاسی ده قواعد آتیه به تابع بولنور :

اولا — همزه کله لرك اورتہ سندہ اولورسه ، ایستر حرکه لی ایستر حرکه سز اولسون :

۱ — ماقبلی مفتوح اولدینی تقدیرده الف یازیله رق اوزرینه همزه وضع اولنور : مأمور ، رأس کبی .

اخطار . — ماقبلی ساکن اولان مفتوح همزه لردن الفک خذفی جائزدر : نشأت — نشئت ؛ هیأت — هیئت کبی .

۲ — ماقبلی ویا کندی مکسور اولدینی تقدیرده دندان یازیله رق اوزرینه همزه وضع اولنور : بئر ، سائل کبی .

۳ — ماقبلی مضموم اولدینی تقدیرده «و» یازیله رق اوزرینه همزه وضع اولنور : مؤمن ، سؤال کبی .

ثانیاً — همزه کله لرك صوکنده اولورسه :

۱ — ماقبلی مفتوح اولدینی تقدیرده الف یازیلوب اوزرینه همزه وضع ایدیلیر : مایجأ کبی .

۲ — ماقبلی ساکن اولدینی تقدیرده یالکزیازیلیر : جزء کبی .

بویله همزه لر ترکی ادا تله برلشدکده دندان اوزرینه یازیلیرلر : جزئی کبی .

۹- « و » صائتی : بولمک ، اوزوم ، صولمق ، اویومق کلمه لرنده اولدینی کبی درت دورلوسس چیقارمغه مساعددر .

بواصواتی تفریق ایچون « و » ک اوزرینه مختلف اشارتله وضعی توصیه ایدلنشدده شو توصیه ایدیلن اشارتله تمامیه تطبیق ایدلمک شرطیه هنوز هیچ بر کتاب طبع ایدیلهمه مش اولدیغندن بوچاره نك پك قابل تطبیق اولدینی آکلاشیلیور . بناءً علیه بومشکلک چاره ازاله سنی ده املانك صورت قطعیه ومنطقیه ده تنظیمی وقتته تعلیق ایتک ضروریدر .

نکده آهنگ تلفظ

۱۰- ترکیه کلمه لرك املاسنده و طرز تکلمنده صورت قطعیه ده رهبر تمیز اوله حق بر اساس واردرکه اوده هجای اصلینك یعنی ایلک هجائك صائتی خفیف ایسه دیگر هجائرك وعلاوه اولنان ادوات هجائرينك صائتارينك دخی خفیف ؛ ثقیل ایسه ،

تمرین ۱

آشاغیده کی کلمه لرك همزه لرینك نیدن طولایی اوپله یازلمش اولدیغنی ایضاح ایدیکز . (قاعده ۸)

تأسیس — مؤسس — تأسف — مأخوذ — تأثیر — مستأجر — مأجور — هیأت — هیئت — هیئات — سیئات — عقائد — زائد — عائد — مأخذ — دائره — مؤذن — استلاف — مؤل — تأویل — اسائت — تأمین — مأوی — مؤذی — تأیث — زائد — نشأت — نشئت — رؤیت — مؤثر — مأیوس — مؤدی — اشمئزاز — تألیف — بر — بدء — جزء — هاید .

۹- « و » صائتلك قاچ دورلوسسی واردر ؟ ۱۰- آهنگ تلفظ نه به درلر ؟ صائتلك هائکیرلی ثقیل ، هائکیرلی خفیف ، هائکیرلی بعضاً ثقیل بعضاً خفیفدر ؟ صائتلك هائکیرلی ثقیل ، هائکیرلی خفیفدر ؟

دیگر لرینک ده ثقیل اولماسندن عبارتدر . بوکا « آهنگ تلفظ »
تعبیر اولور .

« ا » صائنی ایله « صولمق » و « اویومق » کلمه لرنده
اولدینی کی تلفظ ایدیلن « و » صائنی ثقیل ؛ « ه » صائنی
ایلك هجاده خفیف ، دیگر هجالرده هجای اصلی یه تبعاً یا خفیف
یا ثقیل ؛ « ی » صائنی ایسه ایلك هجاده صامته تبعاً یا خفیف
یا ثقیل ، دیگر هجالرده هجای اصلی یه تابعدر .

صامتلك ده بر قسمی ثقیل ، بر قسمی خفیفدر .

د ، س ، ك ، ه صامتلی هجای اصلیلرده دائماً خفیفدر .
بناءً علیه صائتلی ده خفیف اولور .

ح ، خ ، ص ، ض ، ط ، ظ ، غ ، ق صامتلی هجای
اصلیلرده دائماً ثقیلدر .

دیگر لر ی خفیف و یا ثقیل اولابیلرلر .

اخطار : ۱ — صامتلك هجای اصلیلرده خفیف و یا ثقیل اولمالرینه
کوره تفریق لرنده ترجه کلمه لرده مستعمل اولوب اولما دقلرینه دقت
ایدله مشدر .

اخطار : ۲ — کوریلور که بعض صامتلی عینی سسی چیقاردقلی
حاله کلمه نك آهنگنه کوره کیمیسی خفیف صائتیلرده ، کیمیسی ثقیل
صائتیلرده ، کیمیسی هرایکیسنده ده بولنیور . صائتلك شکلی ، سسی
تحت مضبوطیه آلدینی تقدیرده تك بر وظیفه نك مشترك برقاج حرف
طرفندن ایفا ایدلسنده ده لزوم قالمیه رق مطلوب اولان ساده لکه طوغری
برخطوه دها آتکس اولور .

اخطار : ۳ — آهنگ تلفظ ایجابی اوله رق « ی » لر کسره خفیفه
دنیلن سسندن تا قالین « و » سسنه قدر متحول بر دأثره داخلنده
اوقونور . املائی آغیزدن چیقدینی کی یازمق ایسته ین بعضی ذاتلر آهنگ

تلفظك لدنياتندن غفلت ايتدكلری جهته مثلا « اولدینی » کلمه سنی « اولدوغی » یاخود « اولدوغو » صورتنده یازمق ایسته یه جک قدر اثر افراط کوسترمشلردر . فقط حقیقت حالده بومثالده کی صائت « و » سسی ایله ده ادا ایدیه من . لسانک ، قاعده آهنکه کوره دکیشن تلفظنده کی آنات رقیقه نك هر برینی بر صائت ایله تشبیه قالمق پک چوق صائت ایجادینه لزوم کوستره جکی کبی قاعده اشتقاقی ، صرف قاعده لرینه زیر وزبرایتکدن باشقه برشیته یاراماز . املا مسئله سنک فصلی لزومسز ویا کلش تجددات ایله ایشی بتون بتون تذبذبه دوشور . مکده دکل حرفلرک شکنی اصلاح ایله برابر هر هجاده برصائت تحریری اساسنک قبولنده در .

۱۱ — آهنک تلفظك هیچ استثنای یوق دکلدر . السنه سائر دن ترکیه یه کچوبده هنوز تمامیه ترکشمه یین کلمه لر ، فعل اقتداریلر ، فعل تعجیلیلر بو آهنکدن نصیدار اولمقلری کبی ترکشمش بعض کلمه لرده ده آهنک تلفظ خللدار اولمشدر . مع مافیه استانبوللیلرک کستانه ، بکا ، هلوا صورتنده تلفظ ایتدکلری کلمه لری اناطوللیلرک « کسته نه ، بنه ، حالوا » صو . رتنده سویلدکلرینه باقیلیرسه آهنک تلفظك لسانده نه درین برکوکی اولدینی تسلیم ایدیلیر .

املا اشارتلی

۱۲ — عربی کلمه لر صوائت ایله یازلمادقلرندن بونلرک صورت تلفظی کوسترمک ایچون برطاقم اشارتلی وضع ایدلمشدر . بونلره املا اشارتلی تعبیر اولنور . بواشارتلی : اوستون یاخود فتحه ، اسره یاخود کسره ، اوتره یاخود ضمه ایله

— یا لکنز ترجمہ مستعمل اولانلردن بحث ایتک ایچون —
ایکی اوستون وایکی اسره دن عبارتدر .

فتحہ اشارتی حرفلرک اوستنه قونان « ا » دن عبارت
اولوب « ه » صائتته ، کسره اشارتی حرفلرک آلتنه قونان
« و » دن عبارت اولوب هیچ چکلمه یں خفیف « ی » صائتته ،
ضمه اشارتی ایسه حرفلرک اوستنه قونان « و » دن عبارت
اولوب « اوزوم » کله سنده کی « و » صائتته معادلدر .

ایکی اوستون « ه » صائتته مربوط « ن » سسی ، ایکی
اسره خفیف و هیچ چکلمه یں « ی » صائتته مربوط « ن »
سسی جبقاریر . موقتاً ، لحکمه کله لری « موقتین » ،
« لحکمتین » صورتنده اوقونور .

کندیسی متحرک اولیوبده یوقاریکی حرفک حرکه سیله
برلشهرک هجا تشکیل ایدن حرفاره ساکن دنیرو بونلرک
اوزرینه جزم دنیلن « ه » اشارتی قونور .

عربجهده برحرفک ایکی کره اوقونماسندن عبارت برکیفیت
واردرکه بوکا تشدید تعبیر اولنور . بویله اوقونان حرفک
اوزرینه شده « ه » اشارتی وضع ایدیلیر .

فارسی کله لرده شده پک نادردر .

ترجمهده اوقه ، یاصی کی پک نادر کله لرده حرفلر مکرر
اوقونور . مع مافیه بونلری ایکی ق ، ایکی ص ایله یازمق ایی
اولور .

تنقیط

۱۳ — تنقیط ، بر عبارتہ نك اقسامی تفریق ایتک اوزره
کلمہ لر آراسنه بر طاقم اشارت لر وضع ایتکدر . بوسایه ده عبارتہ نك
اقسام مرکبہ سی آکلاشیله رق معنا قولایجه استخراج ایدیلیر .
تنقیط اشارت لری :

ویرکول (،) ، نقطه لی ویرکول (؛) ، ایکی نقطه (:) ،
نقطه (.) ، نقطه استفهام (؟) ، نقطه ندا (!) ، طیرناق
(« ») ، خط (—) و معترضه () دن عبارتدر .
ویرکول کوریلن یرلرده بر آاز توقف ایتک ، نقطه لی
ویرکولده بالنسبه زیاده جه دور مق ، نقطه ده تماماً توقف ایلک
لازمدر .

۱۴ — ویرکول آتیده کی موقعلرده قوللانیلیر :

۱ — بر جمله نك بر برینه مشابه جزء لرینی تفریقده ؛
فاعللرک ایرلدیغنه مثال :
فضولی ، نفی ، ندیم اک بیوک شاعر لر مزنددر .
مفعوللرک ایرلدقلرینه مثال :
باروتی ، کاغدی ، پوصله یی چینلیلر ایجاد ایلشدر .
مسندلرک ایرلدیغنه مثال :
صو شفاف ، رنکسز ، قوقوسزدر .

۲ — فاعللری مشترک اولان فعللری آیرمقده :

احمد قوشیور ، دیکله نیور ، تکرار قوشمغه باشلا یوردی .

۳ — عینی ماهیتی حائز قیصه جمله لری آیرمقده :

حسن کلیور ، احمد کیدیور ، حسین کولیور .
 ۴ — خطاب بردن صوکره :

عزیزم ، شو فقیرہ معاونت ایدیکز .
 خطاب جملہ اور تہ سنده اولور سہ رسده ویرکول قویمالیدر .

۵ — جملہ دن خذف اولندقلری تقدیرده معنایہ پک خلل
 کلمہ یه جک هیئت مجموعہ کلمات ایکی ویرکول آراسنده یازیلیر :
 هرکسی ، الدن کلدیکی مرتبه ده ، ممنون ایتکه چالیشمالیدر .

۶ — اوزون بر جملہ یاخود اوزون بر طاقم مفعوللر ایله
 فعلدن آیرلمش فاعلدن صوکره ویرکول قونور . مثال :
 کره ارض ، کونشک اطرافنده دور ایدن برچوق دنیا آراسنده
 مینی مینی برعالمدر .

۱۵ — نقطه لی ویرکول :

۱ — بر برینه بکزه یین فقط بر آاز اوزون اولان جملہ لری

تفریق ایچون قوللانیلیر . مثال :

اوکوزل مملکتده برچوق کوموش و آلتون معدنلری واردر ؛
 فقط سکنه سی ساده لکه مفتون اولدقلرندن آلتون و کوموشی اسباب
 ثروتدن عد ایتزلر ؛ اونلر یالکیز احتیاج بشری تأمینہ جدا خادم اولان
 شیلره اهمیت ویریرلر .

۲ — تقسیمات صغیره سنده ویرکول قوللانیلان تقسیمات

جملہ یی تفریق ایچون نقطه لی ویرکول قوللانیلیر . مثال :

اسویچره قطعه سی بر مجموعه بدایع حالنده در : دائمی قارلرله مستور ،
 یوکسک ، مخوف طاغلر ؛ یشیل ، خندان ، نظر فریب وادیلر ؛ مائی ،
 صاف ، براق کوللر اوفاجق بر قطعه ارض ایچنده طوپلانیویرمشدر .

۱۶ — ایکی نقطه :

۱۵ — نقطه لی ویرکول نره لرده قوللانیلیر ؟ ۱۶ — ایکی نقطه نره لرده قوللانیلیر ؟

۱ — نقل ایدیلن برلا قیردینک اولنه وضع ایدیلیر :
خواجه من دیدی که : امتحانلر یاقلاشیور ، درس لر کزه ای
چالیشکز .

۲ — شویله که ، مثلاً ، بروجہ آتیدر ، الخ . کبی برشیئک
ذکر و تعداد ایدیلہ جکنی کوسترن کلمہ لردن صو کرہ وضع
اولنور . بعضی کرہ بو کلمہ لر خذف اولندیغی حالده ایکی نقطہ
ینہ یازیلیر :

دنیا بش قطعہ یہ آیرلشدیر : آوروپا ، آسیا ، آفریقا ، الخ . کبی .
۳ — کندندن اول کچن کلمہ لری خلاصہ ایتک اوزرہ
ایراد ایدیلن « ایشته » کلمہ سنک اولنه ایکی نقطہ وضع قونیر :
اقدام ، ثبات ، عزم قوی : ایشته ای برشا کردک مزیتلری !
۱۷ — عبارہ نک نہایتہ نقطہ وضع اولنور .

۱۸ — نقطہ استفہام سؤالی حاوی عبارہ لری نہایتہ یازیلیر :
مکتبه نیچون کیدیلیر ؟

۱۹ — نقطہ ندا ، ندالردن صو کرہ و بو موقعده قوللانیلان
جملہ لری نہایتہ وضع ایدیلیر : ہیہات ! صوک پشیمانلق فائده ویر من .
۲۰ — طیرناق :

۱ — بر یردن حرفی حرفہ نقل ایدیلن بر عبارہ نک
اطرافہ قونیر .

۲ — پک معروف اولیان کلمات اجنبیہ ایله عبارہ دن
تفریق ایدلمک ایستہ نیلن کلمہ لر طیرناق اشارتی ایچنده یازیلیر :
« س » شعاعاتی صوک زمانلرده کشف ایدلشدیر .

۱۷ — نقطہ نک موقع استعمالی نرہ سیدر ؟ ۱۸ — نقطہ استفہام نرہ یہ
یازیلیر ؟ ۱۹ — نقطہ ندا نرہ لرده قوللانیلیر ؟ ۲۰ — طیرناغک مواقع استعمالی
نرہ سیدر ؟

۲۱ - خط :

۱ - محاوراتده مختلف اشخاصه عائد لاقيرديلىرى بربرندن تفريق ايجون قوللانيلىر .

۲ - اوزون عبارده لرده جمله معترضه لر ، تسهيل افهام ايجون ، ايكي خط آراسنده يازيليلىر .

۲۲ - معترضه ، بر جمله نك آراسنده كندى باشنه بر معناني حائزديكر بر جمله يي تفريق ايجون قوللانيلىر .
طيرناق اشارتى يرنده ده قوللانديني اوليور .

تمرين — ۲

آتيده كي عبارده يي تنقيط ايديكز . (قاعده : ۱۴ — ۲۲)

قاصرغله لر برقاق طرفدن اسن روزكارلرك بربرلرينه چارپمه لرندن حاصل اولور بونلر چارپيشدقجه غايت شدتله دونرلر پك زياده زيان ويريرلر دونه رك اسن روزكارلرك يوللرده بولوت كي هوايه قالديردينى توزلر كوچوك بر قاصرغهي آكديرر قاصرغه ايله برابر الكتريق علامتلرندن اولان شمشك چاقه سي كوك كورله مه سي كي احوال دخي ظهور ايدرسه ده شمشك ايله كوك كورله مه سي قاصرغه نك پيدا اولسنه سببدر يوقسه قاصرغهي بونلرك حاصل اولماسنه سبب اوليور بورالري الاكن معلوم دكلدر قاصرغه ايكي دورلودر بريسي قاره ده پيدا اولان قورو قاصرغه ديكرى دكيزلري آلت اوست ايدن صو قاصرغهي قاصرغله لك قوي آغاچلري كوكلرندن چيقارهبيلير بعضي دفعه ايسه طوپراغه خوني ييچمنده غايت درين چوقورلر آچارلر اولرك طاملريني ييقارلر پارچه لريني پك اوزاقلره قدر كوتوريرلر دكيزلرده اولان صو قاصرغله ري بعضي دفعه اوچ يوز مترودن ده ها مرتفع نقطه لره قدر غايت قالين بر ديرك كي صولرى قالديرر بو صولرك يوقاري اوچلري شمشك چاقان بولوتلر ايچنده غائب اولدينى حالده اشاغى طرفلري دكزه استناد ايدر بو دهشتلي آفته كنديني قاپديران سفينه نك واي حالته

۲۳ — دنياده موجود لسانلرك مقدارى پك چوغه بالغ اولمقله برابر ارباب علم بونلرى باشليجه اوچ قسمده طويلاملشردر : السنه مجردة ، السنه التصاقية ، السنه منصرفة .

۲۴ — السنه مجردة لسانلرك اك بسيط شكلى اولوب بونلرده تكميل كلهلر برهاليدر ؛ معنالى غايت عموميدر . بونلردن شخصه ، جنسه ، كميته ، زمانه عائد هيچ برمعنا چيقمه ماز . كلهلرك شكللى هيچ دكيشمن .

بوكون اك مكمل كورديكمن لسانلرك وقتيله بويله ساده برشكلدن تدريجاً شيميديكى درجهيه واصل اولمش اولدقلىنى ارباب علم ادعا ايدييور . معافيه السنه مجردة دن كافه سنك ياواش ياواش السنه التصاقية بعده السنه منصرفه حالنه كچه جكنى ظن ايتك خطا اولور . برطاقم اسباب واردركه لسانلرى تحولات تدريجيهيه تبعاً دكيشمكدن منع ايدرلر . يازينك وادبياتك ظهورى بو اسباب جمله سندن عد ايدلمكده در .

السنه مجردة ايچون فن صرف وجود بولامش ديمكدر . چونكه تك باشنه پيش مطالعهيه آلان كلهلرك كافه سى غير متحول اولوب بونلردن آيرى آيرى بحثه امكان يوقدر . كلهلر انجق جمله داخلنده اشغال ايتدكلرى موقعلره كوره واضح وخصوصى برمعنا اكتساب ايدرلر . بناء عليه بولسانلرده نحو ، صرفه تقدم ايلشدر .

السنه مجردة نك بوكون اك زياده حائز اهميت اولانلرى چين ، سيام ، تيب لسانلريدر .

۲۵ — السنه مجردة ده كلهلر يان يانه ديزيلهرك افاده مرام ايديلير . بومنفرد كلهلردن بعضيلرى يكديكريله برلشويررسه لسان باشقه برشكل آلير . ايشته بوشكلى اكتساب ايتمش اولانلره السنه التصاقية نامى ويريلير .

بربرلرينه التصاق ايدهر ك بر كله تشكيل ايتمش اولان هالرك كافه سى

اہمیت ابتدائیہ لرنی محافظہ ایتمزلر۔ کلمہ نك اصل معناسی یالکز برہادہ مندج بولنور؛ دیکر لری، شخصیت لرنی محافظہ ایتمکله برابر، موجودیت مستقلہ دن محروم قالیرلر۔ بولنرک وظیفہ لری اصل هجانك معناسی توضیح و تصریح ایتمکله انحصار ایدر۔

السنة موجوده نك اکثریتی التصاقیه حالندہ در۔ آفریقا قطعہ سندہ کی اقوام محلہ دن همان کافہ سنك لسانلری التصاقیه حالندہ بولندی کی آوسترالیالیر، مالہ نزیالیر، پولینزیالیر، ژاپونلر، قورہ لیلر، اورال و آلتای اقوامی، آمریقا یریلری هپ السنة التصاقیه دن بریلہ متکلمدرلر۔

۲۶ — ترکجہ، السنة التصاقیه دن « اورال و آلتای » عائله السنہ سنہ منسوبدر۔ اورال - آلتای لسانلری باشلیجه بش شعبه یه ایرلمشدر: سامویہ د شعبه سی، فینوا شعبه سی، ترک شعبه سی، مغول شعبه سی، تونغوز شعبه سی۔

اليوم ترك شعبه سیله متکلم اولان اقوام تاجر سفید ساحلارندن سیرپادہ له نانہری ساحلہ قدر یایلمشدر۔ بوشعبه نك آنالسانی عن اصل ترکستاندن چیقمشدر۔

ترك لسانلریله متکلم اولان اقوام ده علم لسان نقطه نظرندن بشه آیریلیر۔ بولنرک هر بری یکدیگرندن فرقلی برلسان صاحبدر۔ ترک شعبه سنك منقسم اولدیغی لسانلر :

یاقوت ترکجہ سی، اویغور ترکجہ سی، نوغای ترکجہ سی، قیرغیز ترکجہ سی واصل بزم ترکجہ مزدر۔

یاقوت ترکجہ سی سیرپانك شمال شرقی طرفلرنده تونغوز اقوامی آراسنه یایلمش برقاق یوز بیک کشی طرفندن سویله نیر۔ اویغور ترکجہ سی اوچ لهجه یه آیرلمشدر: اصل اویغور، چغتای، ترکن۔ بومیانده اک یوکسک حراثت ادبیه نائل اولانی اویغور لهجه سیدر۔ چینیلیر، تاریخ میلادینك بشنجی عصرنده اویغور لهجه سنك اوقونور یازیلیر برلسان اولدیغنه شهادت ایدیورلر۔

نوغای لسانی ایله متکلم اولانلرک مقداری الی بیک قدر تخمین

۲۶ — ترکجہ هانکی قسم السنہ دندر؟ اورال و آلتای، لسانلری باشلیجه قاج شعبه در ونه لردر؟ هر برینك منقسم اولدیغی لهجه لر هانکیلیردر؟

ایدیلیور . بونلر وولغا نهري آغزنده، اژدرهانده، بحرسياه ايله حزر دكيزي آراسنده كائن بعض يرلرده، قريمه ساكندرلر. روسيه ده كي قاتارلك لساني بودر .

قيرغيز تركجه سني ده بعض محررلر نوغايجه يه ربط ايديليورلر . اصل ترك لهجه لري ايچنده اك حائز اهميت اولاني بزم عثمانلي تركجه سيدر . ارباب علم لسانمزي السنه التصاقيه نك اك مكمل برنونه سي عد ايتكده درلر . لسانمزه عربيدن ، فارسيدن برخيلي كله آلمشسه ده بونلر كنديسنك سيماي مخصوصني تغييرايدمه من . چونكه السنه سائره دن آلتان كله لرك مقداري نه قدر چوق اولورسه اولسون بونلر برلسانك ماهيت اصليه سي اوزرنده اجراي تاثيردن عاجز بولنورلر . بناء عليه بعضي صرفيونك : « لسانم برلسان مخلوط اولوب قواعد من دخی اوچ لسان قواعدينك امتزاجيله حصوله كلشدر » ديمه لري وبعضيلرينك عثمانلي لساني « اوچ لساندن مركب » عدايمه لري غير قابل عفو برتساحدر .

۲۷ — السنه منصرفه ده كله لرك شكلي دكيشير. معنالرينه كلن تحول ده بوصورتله افاده ايديلير . بولسانلر بربرندن كلياً فرقلي اولوق اوزره ايكي قسمه آيريليور : السنه ساميه وحاميه ، السنه هنديه وآوروپاييه . السنه ساميه : آرامي و سرياني، كنعاني (عبراني و فينيكه لسانلري) ، عربي ؛ السنه حاميه ده : مصري ، ليبي ، حبشي طاقلرينه آيريلير . هندي آوروپائي لسانلري ايسه : هند شعبه سي ، ايران شعبه سي ، يونان شعبه سي ، ايتاليان شعبه سي ، اسلاو شعبه سي ، لت شعبه سي كي اقسامی محتويدر .

کله نك انواعی

۲۸ — آغيزدن چيقان هجاره ، برمعناني حائز اولسون اولسون ، « لفظ » تعبير اولنور . بونلرك معنالييلرينه كله دينير . تركجه كله لر يدي نوعه آيريلير : اسم ، صفت ، ضمير ، فعل ، ادات ، ظرف ، ندا .

تحلیل نحوی

۲۹ — بر عباره ایکی صورتله تحلیل ایدیله بیلیر. یا او عبا-
ره نك مرکب اولدینی کله لرك طبیعتی و هر برينك ایفا ایتدیکی
وظیفه یا خود افاده ایدیلن معنا آره سنده کی مناسبیت تدقیق
ایدیلیر .

بناءً علیه، ایکی نوع تحلیل وارد در: تحلیل صرفی، تحلیل نحوی.
تحلیل صرفی هر کله یی نك باشنه یدیش ملاحظه یه آله رق بونك
نوعی، طبیعتی، خواص خصوصیه سنی میدان قویار .
تحلیل نحوی ایسه عباره یی احتوا ایتدیکی حکملر اعتباریه
اقسامه تفریق ایدر؛ بو اقسامی درجه اهمیتلرینه و بر برلریله
اولان مناسبیتلرینه کوره تصنیف ایلر . مع مافیه بو حکملرک
نفس الامرده طوغری یا خود یا کلش اولماسنه قاریشماز .

۳۰ — بر حکمک افاده سنه جمله دیر . حکم، بروصفک
بر شیئه اسنادی صحیح اولوب اولمادیغنه قرار ویرمکدن عبارتدر.
مثلاً: انسان فانیدر دنیلنجه «فانی» و صفنک، فانیلک کیفیتنک انسان
دنیلن شیئه، مخلوقه قابل اسناد اولدیغنه حکم ایدیلور دیمکدر .
۳۱ — بر جمله اوچ جزئدن ترکیب ایدر: مسند الیه، مسند،
رابطه .

مسند الیه سلباً و یا ایجاباً کندیسنه بروصف اسناد اولنان
شیدر . تحلیل صرفیده بوکا فاعل دیر . شو قدر که نحو اعتباریه

۲۹ — بر عباره قاچ دولو تحلیل ایدیله بیلیر ؟ تحلیل صرفی و تحلیل نحوی
نهدر ؟ ۳۰ — جمله نهیه دیرلر ؟ ۳۱ — بر جمله قاچ جزئدن مرکبدر ؟ مسند الیه ،
مسند ، رابطه نهدر ؟